

SHE'RIYATNING OLTIN BOG'LARI ALISHER NAVOIY VA ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR HAQIDA YANGI TADQIQOT

RAJABOVA GULSARVINOZ TOLIBOVNA
BUXORO VILOYATI BUXORO TUMANI 30-UMUMIY O'RTA TA'LIM
MAKTABINING ONA TILI VA ADABIYOT FANI O'QITUVCHISI

ANNOTATSIYA

Maqolada buyuk bobokalonlarimizning adabiy me'rosi bugungi yoshlarimizni komil inson qilib tarbiyalash uchun muhim ekanligi haqida.

Kalit so'zlar: komillik, badiiy me'ros, buyuklik, ma'naviy xazina, kelajak avlod.

ANNOTATION

The article discusses the importance of the literary heritage of our great ancestors in educating today's youth to become perfect human beings.

Keywords: perfection, artistic heritage, greatness, spiritual treasure, future generation.

АННОТАЦИЯ

В статье рассматривается значение литературного наследия наших великих предков для воспитания современной молодежи.

Ключевые слова: совершенство, художественное наследие, величие, духовное сокровище, будущее поколение.

Yaqinda Oliy Majlis Senatining yangi tarkibidagi ilk majlisida so'zga chiqqan prezident Shavkat Mirziyoyev milliy tarixni anglashning ahamiyati haqida to'xtalib o'tdi.«Xavfsizlik kengashi yig'ilishida Alisher Navoiy va Zahiriddin Muhammad Bobur bobomiz haqida gapirdilar .Zahiriddin Muhammad Bobur 12 ming askar bilan 100 ming askarni yenggan. O'sha paytda shunday qilish mumkinmidi? Yo'q. Bobomizga nima yordam berdi? Vatanparvarlik, g'urur, iftixor, aql-zakovat. Men Bobur bobomizni,Navoiy bobomizni bugun ko'p gapiryapman. Quyi palata yig'ilishida ham gapirdim. Umuman, shu kunlarda men tariximizni ko'p o'qishga harakat qilyapman. Ming afsuski, bizga sovet davrida Pushkin, Lermontovning bobolari xoki qayerda to'kilganini o'qitgan xolos. Alisher Navoiy yoki Boburlarni o'qitmagan. Rus tilida o'qigan odamlar Pushkin, Lermontovni o'qigan. Biz hech kimga Boburni o'qitmaganmiz. Uning ekologiya haqida yozganlarini o'qisangiz, hozirgi davrda yashaydi, deb o'ylaysiz. SH.M.Mirziyoyev Barchamizga ma'lumki, so'nggi yillarda Alisher Navoiy va Zahiriddin Muhammad Bobur bobokalonlarimizni boy va serqirra ijodiy me'roslarini har tomonlama chuqur o'rganish, ularning o'lmas asarlarini yurtimizda va xorijiy mamlakatlarda keng targ'ib qilish hamda xotiralarini

abadiylashtirish borasida qator ishlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 19-dekabrdagi "Buyuk shoir va mutafakkir Alisher Navoiy tavalludining 584 yilligini keng nishonlash to'g'risida"gi 4865-sonli qarorlari ijrosini ta'minlash hamda buyuk ajdodlarimizning hayoti va faoliyati, boy ilmiy-ijodiy merosini yoshlarimizga yanada chuqurroq singdirish maqsadida, joriy yilning 12 - fevral kuni

Favqulodda vaziyatlar vazirligi Akademiyasida buyuk shoir va mutafakkir, dunyo tan olgan davlat arboblari Alisher Navoiy va Zahiriddin Muhammad Bobur tavallud kuniga bag'ishlab "Alisher Navoiy va Bobur merosi – beqiyos ma'naviy xazina" mavzusidagi ma'naviy-ma'rifiy tadbir o'tkazildi. Har yili davlatimiz rahbari tashabbuslari bilan mir Alisher Navoiy va Zahiriddin Muhammad Bobur bobokalonlarimizni xotiralarini abadiylashtirish va bu buyuk shaxslarni biz avlodlar uchun qoldirgan bebaho me'roslarini asrab avaylash uchun qator ishlar amalga oshiriladi. Bu orqali biz kelajak avlod komil inson darajasiga bir davrning ikki daxosi qoldirgan adabiy me'roslarini o'qib-o'rganish orqali erisha olamiz. Bu buyuk shaxslarning me'roslari butun dunyoda mashhur ko'plab davlatlarda ilmiy amaliy kanfrensiyalar jarayonida tan olinib ta'kidlanadiki Alisher Navoiyning ijodiy me'rosini to'liq o'rganib asl ma'nosiga yetishish uchun yana shuncha mudat kamlik qiladi. Zahiriddin Muhammad Boburning g'azallari takror o'qigansari o'quvchini yangi bir nasriy gulzor sari sayrga boshlaydi. Zahiriddin Muhammad Bobur ijod bilan birga davlat boshqaruvida o'zining o'rnak bo'la oladigan yo'liga ega. Hozirgi glaballashuv, reaktiv rivojlanish, texnologiyalar asrida ko'plab zamondoshlarimiz o'z qo'l telefonlari, gadjtlari ya'ni virtual olamningning majoziy manoda aytganda qullari bo'lishmoqda. Shuningdek atrofimizdagi yaqinlarimizga bo'lgan e'tibor, hurmat juda yomon tomonga o'zgarib bormoqda Alisher Navoiy o'zining "Lison ut-tayir" dostonida "Ko'rlar va fil" hikoyasini keltirgan. Hikoyada taqdir taqozosi bilan bir guruh basir (ko'r)lar hindistonga borishadi. O'z yurtlariga qaytgach ulardan filni ko'rdingizmi deb so'rashadi. Filning oyog'ini ushlagan basir ustun, xartumini ushlagan - ajdarho, boshini ushlagan – tepalik, qulog'ini ushlagan – katta yelpig'ich, dumini ushlagan basir – ilonga o'xshaydi deb javob beradi. Shunda bir filbon elga qarab: bu insonlar filni o'z ko'zlari bilan ko'rmaganlar hamma dalillarni birlashtirasa bir fil hosil bo'ladi deb javob beradi.

Bundan ko'rinib turibdiki filbon basirlarni jamoa oldida xijolatga qo'ymaydi Alisher Navoiy bobomiz aytganlaridek komil odam o'zgani mulzam qilmaydi. Navoiyning ideal hukmdor haqidagi orzulari Bobur faoliyatida muayyan darajada aks etgan. Bobur o'zi tuzgan "Buyuk imperiya"da islohotlar o'tkazgan va mafkurasini mustahkamlagan. Buning nazariy asoslarini yaratish maqsadida diniy-falsafiy asarlar, harb ishiga oid kitoblar yozgan. "Mubayyin" va qator risolalari bunga dalildir. Bobur haqida yozilgan asarlarda ma'lumot berilganki Z.M.Bobur Alisher Navoiy ijodining

haqiqiy ixlosmandi va sehrli qalam egasing ijod mahsullarini yodlagan o'zing ustozini deb bilgan. Hayoti davomida turli xildagi qiyinchiliklarga uchraydi, ko'p marotoba o'lim bilan yuzlashadi hattoki inson zoti uchun juda ayanchli holat bo'lgan o'z vatanini tark etishga majbur bo'ldi.

Tole yo'qi jonimga balolig' bo'ldi,
Har ishnikim ayladim, xatolig' bo'ldi.
O'z yerni qo'yib, Hind sori yuzlandim,
Yo Rab, netayin, ne yuz qarolig' bo'ldi.

Zahiriddin Muhammad Boburning oliy darajadagi ilm egasi bo'lganligi va ajdotlariga mos voris bo'lish masuliyati uning qiyinchiliklar oldida bo'yin egmaganligiga sabab bo'ldi. Zahiriddin Muhammad Bobur inson bolasi har qanday vaziyatda agar o'zi xoxlasa yashab keta olishi o'zligin, e'tiqodini tark etmagan holda yangi jamiyat lideri, buyuk imperiya asoschisi ekanligin isbotladi. Bundan xulosa qilish mumkinki Zahiriddin Muhammad Bobur kuchli mativator[38] bo'gan. Bugungi kunda, ayniqsa yoshlar orasida arzimagan muamolar sabab tushkunlikga tushish holatlari, dangasalik, o'zida bor imkoniyatdan yetarlicha foydalana olmaslik holatlarini ko'plab kuzatish mumkin. So'nggi vaqtlarda nafaqat xorij o'lkalarida, balki O'zbekistonda ham o'zini osib qo'ygani, yoqib yuborgani xususida xabarlar elas-elas qulog'imizga chalinmoqda. Xususan, Xorazm viloyatida, Qoraqalpog'iston Respublikasida, Farg'ona vodiysida shunday holatlar qayd etildi. O'zjoniga qasd qilganlarning ayrimlari tirik qolgan bo'lsa, boshqalari Alloh bergan ulug' ne'matlardan biri tiriklikdan o'z qo'llari bilan mahrum bo'lishdi.[39] Bunga sabab: tushkunlik, dinsizlik, ma'rifatsizlik, to'qchilik, yo'qchilik, shahvoniy, nafsoniy sevgi; o'z joniga qasd qilishni muammoning yechimi sifatida ko'rish; o'limning haqiqati, qabr azobi, oxirat, qayta tirilish, qiyomat va do'zaxdagi azobuqubatlardan bexabarlik ruhiy xastalik. Agarda bola ona qornidan Alisher Navoiy va Zahiriddin Muhammad Bobur manaviy me'rosi bilan oziqlanib ulg'aysa shakllansa shubxasiz komil inson darajasiga erishadi va bu jamiyat rivojlanada atrofda keladigan turli xil yod, buzg'unchi g'oyalar qurboni bo'lmaydi, va bu jamiyat hech qachon tanazzulga yuz tutmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://kun.uz/uz/news/bizga-navoiy-yoki-boburni-oqitishmaganshavkat-mirziyoyev-milliy-tarix-haqida-gapirdi>.
2. Alisher-navoiy-va-bobur-merosi-beqiyos-manaviy-xazina.
3. kh-davron.uz/kutubxona/Alisher-navoiy/navoiy-bobur-haqida.html
4. <https://saviya.uz/ijod/adabiyotshunoslik/navoiy-va-bobur/>
5. uzbaza.uz/zahiriddin-muhammad-bobur-ruboiylari/
6. www.ziynet.uz